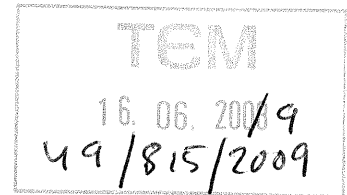

kuuleminen@tem.fi

Lähetetty: soili kauppila [soili.kauppila@
Lähetetty: 15. kesäkuuta 2009 23:15
Vastaanottaja: kuuleminen@tem.fi
Aihe: Fennovoima Oy:n PAP-hakemus

Diaarinumero 49/815/2009

Lausuntomme Fennovoima Oy PAP-hakemuksesta.

Tarve lisäydinvoiman rakentamiselle on kyseenalainen. Periaatepäätöshakemuksia käsiteltäessä on syytä huomioida tapahtumassa oleva muutos sähköntarpeessa. Uusiutuvan energian lisärakentamisella ja sähkön säästöllä on saatavissa merkittäviä tuloksia tulevaisuudessa. Fennovoima Oy:n ydinvoimalahanketta Pyhäjoelle tai Simoon perustellaan myös alueiden tasapainoisella kehittämisellä. Ydinvoimalaitoksen sijoittaminen Pohjois-Suomeen ei ole hyväksyttävää edes aluepolitiikan nimissä. Esimerkiksi Raahen Seutukunnan runsasta metallialan osaamista kannattaa mieluummin suunnata kestäväen kehityksen energiahankkeisiin.

Fennovoima Oy:llä ei ole realistista suunnitelmaa korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoittamiselle. Suunnitelmana on liittyä osaksi Suomen toiminnassa olevien ydinvoimalaitosten käytetyn ydinpolttoaineen yhteistä loppusijoitusta, jolloin loppusijoitus tapahtuu Eurajoen Olkiluotoon rakennettavaan loppusijoituslaitokseen (s. 304). Tulee huomioida, että mitään sopimukseen perustumatonta yhteistä loppusijoitusratkaisua ei ole olemassa. Posiva Oy on useaan otteeseen ilmoittanut että, heidän loppusijoitusratkaisunsa on mitoitettu ainoastaan Fortumille ja Teollisuuden voimalle. Osakeyhtiölle, jolla on käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksen kaltainen keskeinen kysymys ratkaisematta, ei tule tehdä myönteistä periaatepäätöstä. Muussa tapauksessa on varsin todennäköistä, että myös korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitus tulee tapahtumaan ydinvoimalaitoksen rakentamispaikkakunnalle muun ratkaisun puuttuessa

Ydinenergiain (990/1987) 14 §:ssä mainitaan mm. että periaatepäätöstä käsiteltäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota suunnitellun ydinvoimalaitoksen sijaintipaikan sopivuuteen. Fennovoima Oy:n tekemän johtopäätöksen mukaan kaikki kolme sijoituspaikkavaihtoehtoa täyttävät ydinvoimalaitoksen sijoittamista koskevat vaatimukset ja sopivat ydinvoimalaitoksen sijoituspaikaksi. Fennovoima katsoo tehtyjen selvitysten perusteella, että hanke on ympäristövaikutusten suhteen toteuttamiskelpoinen Pyhäjoen Hanhikivellä. (s.169). Koska Pyhäjoen Hanhikiven niemen osalta selvitykset ovat vielä kesken, Fennovoima Oy:n päätelmä perustuu puutteellisiin tietoihin ja on siksi kyseenalainen. Lisäselvitysten valmistuttua kaikille, joita Fennovoiman ydinvoimalahanke koskee, tulee antaa mahdollisuus antaa palautetta tehdyistä tutkimuksista.

Myös Pyhäjoen kunnan lausunto Hanhikiven niemen sopivuudesta ydinvoimalan sekä matala- ja keskiaktiivisen ydinjätteen loppusijoituspaikaksi perustuu puutteellisiin tietoihin. On vastuutonta, että suurin osa kuntapäätäjistä tuntuu tyytyvän Fennovoima Oy:n ja kannattajiensa esityksiin ja jättävän kriittiset kannanotot tunteiluun perustuvina huomiotta. Mahdollisten uusien ydinvoimalapaikkakuntien osalta, sijoituspaikkakuntien lausunnoissa PAP-hakemukseen, olisi tullut edellyttää alustava arvio siitä, mitä kustannuksia hankkeen toteuttaminen kunnalle aiheuttaa ja miten ko. kunnat aikovat niistä suoriutua. Jopa PAP-hakemuksessa todetaan, että seutukunnan on valmistauduttava kehittämään ja investoimaan muun muassa palveluiden tuotantoon ja infrastruktuurin rakentamiseen (s. 91). Näyttää siltä, että kuntien lausunnoissa keskitytään pääasiassa ylioptimistisiin

hyötyihin ja tuleviin verotuloihin.

Fennovoima mainitsee hallinnassaan olevan Pyhäjoella 305 ha maa- ja vesialueen, joka on riittävä ydinvoimalaitoksen rakentamiseen (s. 151). Vaikka pinta-ala riittänee em. tarkoitukseen, s.158 kuvasta on pääteltävissä, ettei alueen sijoittuminen ole kovin tarkoituksenmukainen. Suunniteltu laitosalue ei ole kokonaan Fennovoima Oy:n hallinnassa, eikä se tule vapaaehtoisilla kaupoilla saamaan kaikkia maita laitosalueeksi kaavaillulta alueelta. Tämä tulee huomioida PAP-hakemusta käsiteltäessä. Sivulla 129 mainitaan Hanhikiven niemen osalta, että länsirannan ja osa lounaisrannan loma-asutuksesta poistuu. Tässä kohtaa olisi ollut syytä selvittää, miten poistuminen ilman maanomistajan myötävaikutusta tapahtuu. Pakkokeinojen käytön oikeutus yksityisen yrityksen hyväksi on erittäin kyseenalaista. Oikeuskäytäntö tullaan punnitsemaan tarvittaessa Euroopan Unionin tasolla. Toisaalta Fennovoima on alkuvaiheessa ilmoittanut hankkivansa tarvitsemansa maa-alueet vapaaehtoisin kaupoin, vaikkakin on myöhemmin maininnut vapaaehtoiset kaupat vain tavoitteekseen. Jos ydinvoimalaitoksen tarpeisiin hankittaisiin maa-alueita pakkolunastuksin, on syytä muistaa, että siitä tulisi samalla ennakkoratkaisu. Selvyyden vuoksi mainittakoon, ettei ole kysymys kesämökkitonteista vaan paljon suuremmista ja merkityksellisemmistä asioista; ennen kaikkea siitä, minkälaisen perinnön jätämme lapsillemme.

Periaatepäätöshakemuksen käsittelyssä on syytä suhtautua kriittisesti tarjotun ydinvoimalan sijoittamiseen suhteellisen puhtaan Perämeren rannikolle ja kaukonäköisesti estää Perämeren ajautuminen Itämeren kaltaiseen pilaantumisen tilaan. Lauhdevesien vaikutus tulisi olemaan Perämerelle tuhoisa. Itämeren pelastamisen puolesta joudutaan kampanjoimaan tällä hetkellä jo TV-mainoksia. Jos uuden ydinvoimalan rakentamista ei voida millään keinoin välttää, tulee hyödyntää jo olemassa olevia laitosalueita ja säästää arvokasta puhdasta luotoa myös tuleville sukupolville. Luontoarvojen merkitys tulee kasvamaan entisestään tulevaisuudessa.

Ydinvoimalan rakentamista Pyhäjoelle on peruteltu muun muassa uusien asukkaiden saamisella kuntaan. Perustelu vaikuttaa toiveajattelulta. Fennovoima Oy:n PAP-hakemuksessa esitetään Tilastokeskuksen tietoihin perustuva asukaslukujen kehitys vuodesta 1985 vuoteen 2006. Mainittuna ajanjaksona Loviisan asukasluku on laskenut n. 15,4 % eli 1340 henkilöä (s. 181). Samalla ajanjaksolla Pyhäjoen asukasluku on laskenut vain n.6,4 % eli 234 asukasta (s. 155).

Hanketta perustellaan myös työllisyysvaikutuksilla. On huomioitava, että Fennovoima on vasta selvittänyt eri toteutusvaihtoehtoja. Toimitustapa vaikuttaa hankkeen kotimaisuusasteeseen, kuten s. 54 - 55 todetaan. Sivulla 90 esitettyjen työpaikkojen määrä perustuu 35 - 40 % kotimaisuusasteeseen. Syntyvien työpaikkojen määrään vaikuttaa kuitenkin merkittävästi valitaanko toteutustavaksi kokonaistoimitus sisältäen rakentamisen, kokonaistoimitus ilman rakentamista vai erillistoimitus. Periaatepäätöshakemuksessa olisi tullut esittää mihin em. toteutustapaan laskelmissa käytetty kotimaisuusaste perustuu. Hakemuksella on kautta linjan painotettu ydinvoiman positiivisia puolia. Sillä periaatteella voisi olettaa, että 35 -45 % kotimaisuusaste lienee paras tarjous.

Lähiympäristön asutusta koskevassa kappaleessa (s.154) mainitaan 20 km varautumisalueen vyöhykkeelle sijoittuvan Pyhäjoen kunnan keskustaajaman ja Raahen keskustan ja osan taajamaa. Lähiympäristön asutuksesta saa virheellisen käsityksen, koska kyläalueita mainitaan olevan Parhalahti, Piehinki ja Yppäri. On huomioitava, että varautumisalueella sijaitsevat edellä mainittujen kylien lisäksi Pyhäjoella Pirttikoski, Liminkäkyä ja Etelänkylä sekä Raahen puolella ainakin Haapajoki-Arkkukari, Mattilanperä ja Saloinen.

Myös Fennovoiman päätelmä (s.170), että Pyhäjokiset saattoivat ottaa kantaa 2008 kunnallisvaaleissa mahdolliseen ydinvoimalan sijoittumiseen paikkakunnalle, on virheellinen. Pyhäjoella järjestettiin tavanomaiset kunnallisvaalit ilman lisä-äänestyksiä. Kansanäänestystä asiasta oli vaadittu, mutta sitä ei järjestetty. Päätelmä kuntalaisten kannasta ydinvoimalan sijoittumiseen Pyhäjoelle ei voi, eikä saa, perustua olettamukseen. Myös monissa Fennovoima Oy:n PAP-hakemusta koskevissa, jo julkaistuissa lausunnoissa, mainitaan, että lähialueen asukkaista enemmistö suhtautuu hankkeeseen myönteisesti. Myös tämä tulkinta on kyseenalainen, koska kattavaa kyselyä ei ole suoritettu. Tämän tyyppisiä ympäröiväitä yleistyksiä ei tule ottaa huomioon ydinvoimalaitoksen periaatepäätöshakemusta käsiteltäessä.

Hanhikiven niemen luontoarvot ovat poikkeuksellisen suuret, vaikka niitä monilta tahoilta halutaan vähätellä. Erityisiin arvoihin sisältyy mm. uhanalaisia maankohoamisrannikon metsien kehityssarjoja (Suomen vastuuluontotyyppi kansainvälisesti), suojeltuja rantaniittyjä, uhanalaisia kasveja, muinaismuistolailla suojeltu rajakivi jne. jne. Hanhikiven alue on linnustollisesti merkittävä alue, joka tuli todetuksi useissa Fennovoima Oy:n YVA-selostuksesta annetuissa lausunnoissa. Perämeren rannikolla on erityyppisiä luontokohteita mm. Kalajoen Meriluontokeskus, maankuulu lintuvesi Liminganlahti ja Hailuodon Luotokeskus. Limingan lahdelle on suunnitteilla kansainvälisen tason luontomatkailukohde. Tähän rannikon arvokkaaseen luotoketjuun ei sovi missään tapauksessa Hanhikiven niemen ydinvoimala. On syytä huomioda, että Hanhikiven niemi sijaitsee Pohjoisen Suomen tärkeimmällä muuttolintureitillä. Tehtävä Natura-arvio tulee antamaan tärkeää lisätietoa alueen luontoarvoista.

Hanhikiven alueen käyttötarkoitus esitetään PAP-hakemuksessa vähättelevään sävyyn. Mainitaan, että pääasialliset maankäyttömuodot Hanhikiven niemen lähiympäristössä ovat metsätalous ja ulkoilu (s. 156). Täsmennykseksi kerrottakoon, että Hanhikiven niemen aluetta käytetään mm. metsästykseseen, kalastukseen, marjastukseen, lintujen tarkkailuun, uintiin ja vapaa-ajan asumiseen. Alue on virkistyskäytön kannalta arvokas paikallisille asukkaille.

Neutriinotutkimusyksikön mahdollista sijoittumista Pyhäjärvelle ei myöskään tule vaarantaa sijoittamalla ydinvoimalaa Pohjois-Suomeen.

Fennovoiman osakkaiden taloudellisesta tilanteesta todetaan (s. 35), että osakkaiden yhteenlaskettu liikevaihto ylitti 100 miljardia vuonna 2007. Liikevaihdosta 2/3 eli n. 67 miljardia on "vähemmistöosakas" E.ONin osuus ja 1/3 eli n. 33 miljardia muiden 63 osakkaan yhteenlaskettu osuus liikevaihdosta. Kukin osakas vastaa omistussuutensa suhteessa kiinteistä kustannuksista ja lainojen lyhennyksistä riippumatta siitä onko ottanut osuutensa ydinvoimalaitoksessa tuotetusta sähköstä (s. 32). Fennovoima Oy toimii omakustannus periaatteella. Missä tilanteessa osakas, joka osallistuu kustannusten kattamiseen, ei ottaisi omakustannushintaan tuotettua sähköä, joka on ainoa kate kustannuksille? Muuttuvat kustannukset veloitetaan osakkailta siinä suhteessa kuin osakkaat ovat vastaanottaneet tuotettua sähköä.

Hankkeelle laaditun yleispiirteisen rahoitussuunnitelman mukaan alustava kustannusarvio on 4 -6 miljardia euroa (s. 31). Tästä suomalaisten yritysten osuus omistussuhteen perusteella on karkeasti 2,6 – 4 miljardia. Periaatepäätöshakemuksessa painotetaan hankkeen hyötyjä osakkaille ja kuluttajille monessa kohden. Tulee kuitenkin huomioda, että osakkailta vaaditaan merkittäviä taloudellisia panostuksia ennen kuin yhtään omakustannussähköä on tuotettu. Välillisiä maksajia ovat tietysti kuluttajat. Olkiluoto III:n kustannusylitykset on syytä huomioda myös Fennovoiman Oy:n hankkeen kustannusarviota tarkasteltaessa.

Koko elinkaari huomioiden ydinvoimalla tuotettu sähkö ei ole edullista. Samoin ydinvoimalan lyhyt elinkaari huomioiden, haitalliset ympäristövaikutukset ovat kestäättömät. Investoinnit kannattaa suunnata kestävämpään kehitykseen.

Hanhikiven niemi ei ole millään mittapuulla tarkasteltuna sopiva paikka ydinvoimalaitoksen eikä minkään asteisen ydinjätteen loppusijoituspaikaksi sopiva. Emme kannata lisäydinvoiman rakentamista mihinkään.

Puhtaampi luonto tulee olemaan arvokkaimpia perintöjä seuraaville sukupolville.

Soili ja Jari Kauppila
Parhalahti